

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemanje za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemanje pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (insetate) vzprejmlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 24. februvarija 1899.

Politiški oddelek.

Mirna beseda o naših posojilnicah in gospodarskih zadrugah.

Veliko se piše o slovenski gospodarski organizaciji. Nekaj odgovarja dejanskim razmeram, nekaj se pa pretirava. Resnica je, da Slovenci s pomočjo svoje literature in s pomočjo društev in zadrug še najbolj na svoje noge postavljamo in se branimo tujega jarma, ponemčevanja in poitalijančevanja. Toda ti pomočki, slovstvo, društva, zadruga morajo sami na sebi dobri biti, ako hočemo, da nam koristijo. S slabo literaturo, slabimi društvi, najbolj s slabimi zadrugami si bomo le škodovali, mesto koristili. Največ kvara bodo pa Slovencem povzročile slabe zadruga, malo vredne posojilnice in druge gospodarske zadruga, katere so, ali katere bodo še le prišle v slabe roke. Ako se mora z ene strani hvaliti, da se je v poslednjih letih neizmerno veliko posojilnic in gospodarskih zadrug osnovalo, ker se bode ž njimi skoro v vsakem slučaju le pospeševalo dobro gospodarstvo in koristilo ljudstvu v gmotnem in tudi uravnem obziru, moramo se pa na drugi strani bati, da bodo nekatere posojilnice in gospodarske zadruga Slovencem v sramoto in udom v škodo. Organizacija se je namreč tu in tam nekoliko prehitro osnovala. Osnovale so se prehitro nekatere posojilnice in zadruga. Obudile so se v življenje nekateri teh zavodov v premajhnih krajih, kjer ni kar nič, ali veliko premalo izobraženih ljudi. V takih krajih se je bati, da bodo vsled nevednosti zabredli. V drugih krajih se je bilo dalo novim mladim zavodom vse preveč denarja od organizatorjev. Neizkušeni v denarnem gospodarstvu bodo v takih krajih odborniki posojilnice in zadruga prelahkomiselno z denarjem ravnali, bodi si, da so ta denar doma nabrali, bodisi, da so ga dobili od denarnih zavodov. Najslabejše je seveda, ako posojilnica ali zadruga le pri

tujih kasah denarja na posodo išče, ako gospodari le z izposojenim denarjem. Posebno grajati je to, ako večji denarni zavod kar razsipa z denarjem, ki ga precej lahkomišelno pošilja svojim malim in mladim zavodom, zlasti ako imata posojevalec in izposojevatelj pomanjkljivo knjigovodstvo, kar se žalibog večkrat zgodi. Posebno pa nas to peče, ko se od tiste strani, od katere se take posojilnice in zadruga organizujejo, vse premalo za potrebni pouk skrbi. Kakor so užigice nevarne v rokah nevednega otroka, tako je denar v nevarnosti v rokah nevednih odbornikov malih posojilnic in zadrug. Naposled se ne bi smela gospodarska organizacija od nobene strani razpravljati s političnega ali zasebnega stališča, še manj bi smela služiti v strankarsko-politične razmere, kajti v tem slučaju ni mogoče izreči nepristranske sodbe. Slovencem brez izjeme in brez ozira na politične tendence svetujemo, da mirno zasledujejo gospodarsko organizacijo. V tistih krajih, kjer so že posojilnice in zadruga, ali kjer se bodo še le osnovala, odsvetujemo, da bi se le ena stranka strastno potegovala za svoje zavode, druga nasprotna stranka pa. da bi strastno in slepo nasprotovala. Ne, oboje utegne v pogubo, peljati, zlasti pa strast, da bi se katera politična stranka s pomočjo svoje gospodarske organizacije okrepčati nadejala, kajti skrb za dobro gospodarstvo sama je tako velika, in mora tako velika biti, da je pri tem hrepenenje po političnih uspehih popolnoma izključeno.

Kaj je anarhist?

Dobro more biti človek podkovan, da ve vsaj površno ločiti sedanje socialne prikazni, — pravo podobo današnjih zmot. Doslej se je poznala v Avstriji le tako zvana socialno-demokratska stranka. Komunistov, Nihilistov in Anarhistov nismo imeli, in le par let je minulo, odkar smo tudi pri nas osrečeni z idejami, koje se vjemajo z naslovom „Anarhist.“ V naših člankih „o komunizmu in socializmu“ razpravljali so se pojmovi teh teorij